

ADAM STANISŁAW KRASIŃSKI

BISKUP WILEŃSKI

ŚW. TEOLOGII DOKTOR

PRAWO KANONICZNE
KRÓTKO ZEBRANE

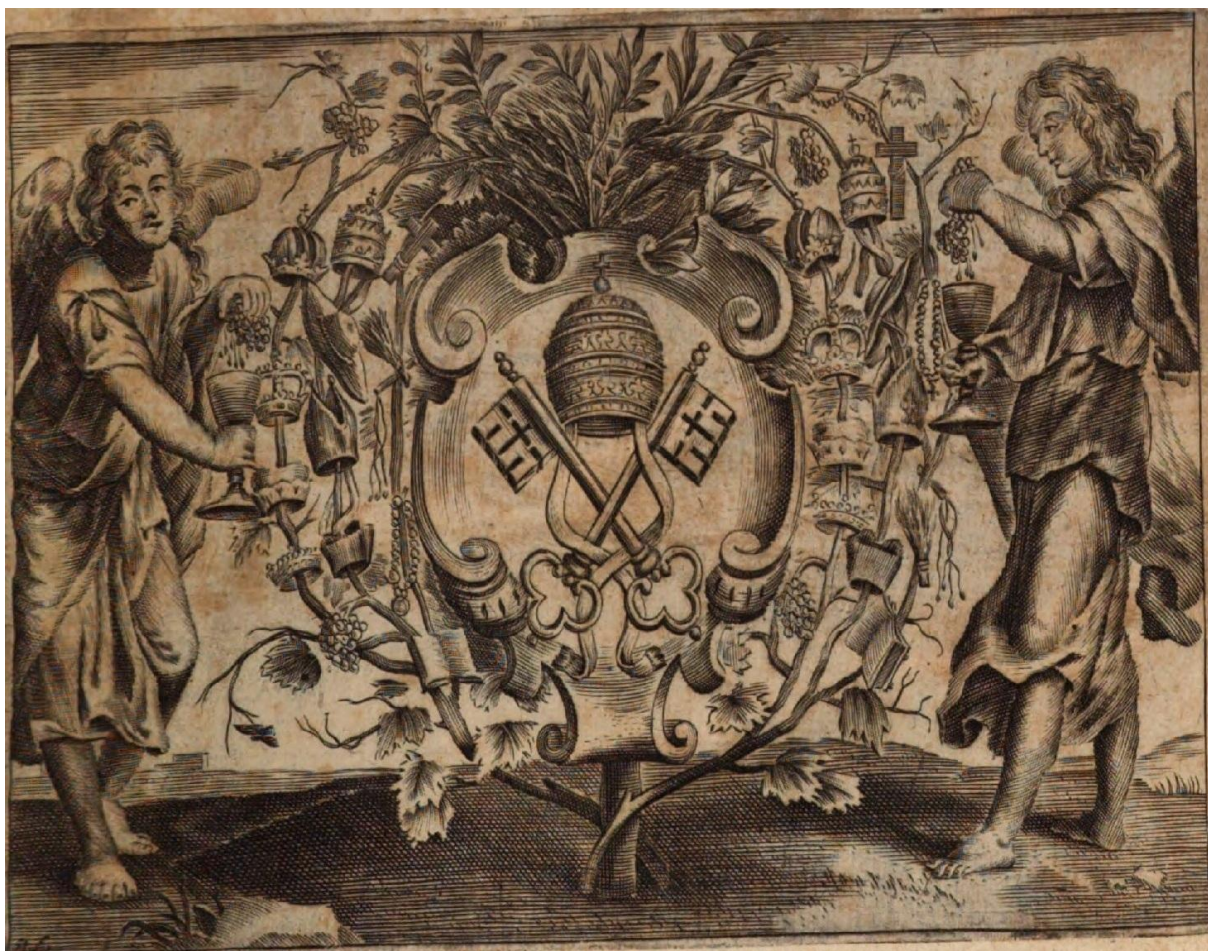
~~~~~

REGUŁY PRAWA
UMIESZCZONE W SZÓSTEJ KSIĘDZE
DEKRETALIÓW (IN 6)

KRAKÓW 2024

www.ultramontes.pl

PRAWO KANONICZNE

KRÓTKO ZEBRANE

ADAM STANISŁAW KRASIŃSKI

BISKUP WILEŃSKI

Św. Teologii Doktor

CZEŚĆ IV.

§ 18.

REGUŁY PRAWA

Umieszczone w Szóstej księdze Dekretaliów (in 6)

SEXTI ARGVMENTA SVMMARIE HIS

1. Beneficjum nie może być otrzymane godziwie, bez instytucji kanonicznej.
2. Kto ze złą wiarą cudzą rzecz posiada, próżno się dawnością składa.
3. Bez posiadłości, nie ma prawa dawności.
4. Grzech nie będzie odpuszczony, póki nie będzie wziętek powrócony.

5. Nie ma odpuszczenia grzechu, jeżeli nie ma poprawy.
6. Do rzeczy niepodobnych nikt nie może być obowiązany.
7. Przywilej osobisty przywiązany jest do osoby i ustaje z jej śmiercią.
8. Kto był raz poszlakowany, na tego zawsze posądzenie pada.
9. Każdy może nie uznawać za ważne tego, co nie w jego imieniu było uczynione.
10. Ratyfikacja rozciąga się na to, co uprzednio zaszło, i równa się umocowaniu.
11. Gdzie nie ma przekonujących dowodów, tam stronę oskarżonego brać trzeba.
12. Wzgląd na osoby nie ma miejsca u sądu.
13. Niewiedomość uczynku, nie zaś prawa, za wymówkę służy.
14. Dla spadkobiercy, niewiedomość może być słuszną wymówką.
15. Nietłaski w całej ścisłości, łaski w całej rozciągłości tłumaczyć przystało.
16. Co kto otrzymał na drodze łaski, to mu odejmowane być nie powinno.
17. Co komu na mocy prawa należy, z tego wyzuwać go nie trzeba.
18. Co na początku było przeciwne prawu, to i z upływem czasu zgodne z nim nie będzie.
19. Nie jest bez winy, kto się miesza w to, co do niego nie należy.
20. Na swoją obronę wolno jak najwięcej stawić dowodów.
21. Kto się raz do czego zobowiązał, tego się odrzec nie może.
22. Że jeden ma do drugiego urazę, trzeci na tym szkodować nie powinien.
23. Nikogo karać nie można bez winy, lub bardzo ważnej przyczyny.

24. Kto co czyni na mocy sądowego wyroku, nie zdaje się czynić na zdradę, bo do uległości jest obowiązany.
25. Zwłoka wychodzi na złe temu, kto zwleka.
26. W czym sędzia granicę władzy swojej przekroczy, to się za nic nieznaczące uważa.
27. Co się dzieje za czyją wiedzą i zgodą, w tym mu się krzywda nie czyni.
28. Co jest wyjątkiem od prawa, to za правило służyć nie może.
29. W interesie, który kilku osób dotyka, nie można działać bez ich wspólnej zgody.
30. W sprawach niejasnych, zasądzać należy jak najmniej.
31. O czym kto wie z pewnością, o tym go bardziej przekonywać nie ma potrzeby.
32. Co się nie godzi stronie oskarżonej, to się i stronie powodowej nie godzi.
33. Co się raz stało, to z cudzą krzywdą, lub szkodą, cofnięte być nie może.
34. Tam milczy prawo ogólne, gdzie się mu sprzeciwia prawo szczególne.
35. Gdy o całości jest mowa, to w niej i część się zamyka.
36. Za posiadacza się uważa, kto podstępnie z posiadłości wyzuty został.
37. Akt ważny, nie ma się osłabiać, przez jakiś dodatek nieprawny.
38. Jeśli kto jakiś akt starał się obalić, to go na swoją korzyść przywozić nie powinien.
39. Gdy sama rzecz jest zakazana, to zakazane jest wszelkie jej zastosowanie.
40. Za liczbę mnogą i dwa się uważa.
41. Nie może być obwiniony, kto był w zupełnej niemożności uczynić to, do czego był obowiązany.

42. Akcesoria, za tym co jest główne, iść muszą.
43. Kto milczy, zgadzać się zdaje.
44. Milczący się nie przyznaje, lecz i przeczyć się nie zdaje.
45. Gdzie rzecz nie jest widoczna, tam patrz co podobniejsze do prawdy, albo jak się pospolicie dźać zwykło.
46. Spadkobierca wchodzi w prawa swojego przodka.
47. Niewiadomość tam się przypuszcza gdzie nie ma dowodu, że rzecz była wiadoma.
48. Nikt się z bogacać nie powinien z cudzą krzywdą, lub szkodą.
49. Gdzie idzie o karę, tam prawo łaskawie tłumaczyć trzeba.
50. Co raz było ważne w obliczu prawa, to z upływem czasu, lub zmianą okoliczności nie przestaje być ważnym.
51. Rzecz raz Bogu poświęcona, nie ma być na użytek świecki obrócona.
52. Nie można się tłumaczyć przeszkodą, której prawo nie przyznaje.
53. Jeśli komu godzi się więcej, to ma się rozumieć że i mniej się godzi.
54. Kto pierwszy, tego i prawo lepsze.
55. Kto ponosi ciężary, powinien zbierać przywiązane do nich korzyści.
56. Gdzie kilka osób ma wspólny interes, tam u sądu stanowisko przeczącego jest lepsze.
57. Warunki kontraktu tłumaczyć trzeba przeciw temu, który je mógł wyraźniej opisać.
58. Kto przysiągł popełnić zbrodnię, nie jest obowiązany dotrzymywać przysięgi.
59. Ze złą wiarą ten dźiała, kto dobija się o to, przez co obowiązek restytucji zaciąga.
60. Nie przegrywa ten sprawy, kto dla słusznej przyczyny na termin wyśpieszyć nie mógł.

61. Co podług prawa jest na czyją korzyść, to na jego szkodę obrócone być nie ma.
62. Za radę nikt nie odpowiada, byle ona nie była podstępna.
63. Kto w sprawie jeden jaki punkt przeciwnika wyłącza, lub zbija; to nie dowodzi że mu zresztą we wszystkim innym słuszość przyznaje.
64. Co się dzieje wbrew prawu, to za niebyłe uważane być powinno.
65. Gdzie prawa są równe i wina jednaka, tam sprawa posiadacza jest lepsza.
66. Gdy kto bez winy własnej nie jest w mocy dopełnić włożonego warunku; warunek ten się uważa jak gdyby był dopełniony.
67. Co się komu nie godzi, tego nie tylko sam przez się, ale i przez drugiego czynić nie może.
68. Kto co może działać sam przez się, może to działać i przez pełnomocnika.
69. Gdy kto co niegodziwego obiecał, dobrze uczyni gdy nie dotrzyma słowa.
70. Gdy jedno z dwojga ma być zrobione, dłużnik ma prawo wyboru i dosyć żeby jednego dopełnił.
71. Kto może sprawę wytaczać, ten może i prawne wyłączenia (ekscepcje) czynić.
72. Kto działa przez innego, tak się uważa jak gdyby działał sam przez się.
73. Akt być cofnięty nie powinien, chociażby później taka zaszła okoliczność, przy której by on zrobiony być nie mógł.
74. Łaska wyświadczona jednemu, nie może dla drugich za prawo służyć.
75. Kto danego komu słowa nie dotrzymuje, próżno się domaga żeby mu go i tamten dotrzymał.

76. Przewinień pojedynczej osoby na karb Kościoła liczyć nie można.
77. Sam rozum dyktuje, że kto po kim urząd otrzymał, ten przyjął wszystkie obowiązki urzędu.
78. Nie może służyć za ogólne prawidło, co kiedyś z konieczności dozwolone być mogło.
79. Więcej prawa niżeli kto ma sam, na drugiego przelać nie może.
80. Rzecz oczywista że w całości część się zamyka.
81. W ogólnym pozwoleniu nie zawiera się to, co według wszelkiego podobieństwa, w szczególności byłoby odmówione.
82. Kto przeciw prawu handel prowadzi, nie przypuszcza się żeby w nim była dobra wiara.
83. Dobra wiara nie pozwala, powtórnie dopominać się tego, co raz uiszczone zostało.
84. Co komu zabronione jedną drogą, do tego i drugą dopuszczać go nie należy.
85. Źródło prawnej mocy kontraktu, leży w umowie.
86. Kto z własnej winy szkodę ponosi, niech ją nie innym, ale samemu sobie przypisze.
87. Na kogo spadła infamii plama, temu zamknięta do godności brama.
88. Narusza ten prawo, kto przeciw jego myśli działa, choć się pod jego słowa podszywa.

Prawo kanoniczne krótko zebrane przez Adama Stanisława Krasieńskiego, Biskupa Wileńskiego, Ś. Teologii Doktora. Wilno. Drukiem Józefa Zawadzkiego. 1861, ss. 345-350. (1)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześniono; ilustracje od red. *Ultra montes*).

PRAWO KANONICZNE

KRÓTKO ZEBRANE

PRZEZ

ADAMA STANISŁAWA KRASIŃSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO

Ś. Teologii Doktora.

Si leges civiles, quarum potestatem nobis DEUS pro sua in homines benignitate credit, firmas ab hominibus custodiri ad obedientium securitatem studemus; quanto plus studii adhibere debemus circa sacrorum Canonum et divinarum legum custodiam, quae super salute animarum nostrarum definitae sunt.

Justinianus in Praef. Novel. 127.

Nulli sacerdotum liceat Sacros canones ignorare.

Decret. Gratiani, distinctio 38. Can. Nulli.

W I L N O.

Drukem Józefa Zawadzkiego.

1861.

§ 18.

REGUŁY PRAWA

Umieszczone w Szóstej księdze dekretaliów (in 6).

1. Beneficium nie może być otrzymane godziwie, bez instytucyi kanonicznej.
2. Kto ze złą wiarą cudzą rzecz posiada, próżno się dawnością składa.
3. Bez posiadłości, nie ma prawa dawności.
4. Grzech nie będzie odpuszczony, póki nie będzie wziętek powrócony.
5. Nie ma odpuszczenia grzechu, jeżeli nie ma poprawy.
6. Do rzeczy niepodobnych nikt nie może być obowiązany.
7. Przywilej osobisty przywiązany jest do osoby i ustaje z jej śmiercią.
8. Kto był raz poszlakowany, na tego zawsze posądzenie pada.
9. Każdy może nie uznawać za ważne tego, co nie w jego imieniu było uczynione.
10. Ratyfikacya rozciąga się na to, co uprzednio zaszło, i równa się umocowaniu.
11. Gdzie niema przekonywających dowodów, tam stronę obżałowanego brać trzeba.
12. Wzgląd na osoby niema miejsca u sądu.
13. Niewiedomość uczynku, nie zaś prawa, za wymówkę służy.
14. Dla spadkobiercy, niewiedomość może być słuszną wymówką.
15. Niełaski w całej ścisłości, łaski w całej rozciągłości tłumaczyć przystało.

16. Co kto otrzymał na drodze łaski, to mu odejmowane być nie powinno.
17. Co komu na mocy prawa należy, z tego wyzuwać go nie trzeba.
18. Co na początku było przeciwne prawu, to i z upływem czasu zgodne z nié m nie będzie.
19. Nie jest bez winy, kto się miesza w to, co do niego nie należy.
20. Na swojé obronę wolno jak najwięcej stawić dowodów.
21. Kto się raz do czego zobowiązał, tego się odrzec nie może.
22. Że jeden ma do drugiego urazę, trzeci na tém szkodować nie powinien.
23. Nikogo karać nie można bez winy, lub bardzo ważnej przyczyny.
24. Kto co czyni na mocy sądowego wyroku, nie zdaje się czynić na zdradę, bo do uległości jest obowiązany.
25. Zwłoka wychodzi na złé temu, kto zwleka.
26. W czém sędzia granicę władzy swojéj przekroczy, to się za nic nieznaczące uważa.
27. Co się dzieje za czyją wiedzą i zgodą, w tém mu się krzywda nie czyni.
28. Co jest wyjątkiem od prawa, to za prawidło służyć nie może.
29. W interesie, który kilku osób dotyka, nie można działać bez ich wspólnej zgody.
30. W sprawach nie jasnych, sądzić należy jak najmniej.
31. O czém kto wie z pewnością, o tém go bardziej przekonywać nie ma potrzeby.
32. Co się nie godzi stronie obżałowanéj, to się i stronie powodowéj nie godzi.

33. Co się raz stało, to z cudzą krzywdą, lub szkodą, cofnięte być nie może.
34. Tam milczy prawo ogólne, gdzie się mu sprzeciwia prawo szczególne.
35. Gdy o całości jest mowa, to w niej i część się zamyka.
36. Za posiadacza się uważa, kto podstępnie z posiadłości wyzuty został.
37. Akt ważny, nie ma się osłabiać, przez jakiś dodatek nieprawny.
38. Jeśli kto jakiś akt starał się obalić, to go na swoje korzyść przywozić nie powinien.
39. Gdy sama rzecz jest zakazana, to zakazane jest wszelkie jej zastosowanie.
40. Za liczbę mnogą i dwa się uważa.
41. Nie może być obwiniony, kto był w zupełnej niemożności uczynić to, do czego był obowiązany.
42. Akcesorya, za tém co jest główne, iść muszą.
43. Kto milczy, zgadzać się zdaje.
44. Milczący się nie przyznaje, lecz i przeczyć się nie zdaje.
45. Gdzie rzecz nie jest widoczna, tam patrz co podobniejsze do prawdy, albo jak się pospolicie dziać zwykło.
46. Spadkobierca wchodzi w prawa swojego przodka.
47. Niewiadomość tam się przypuszcza gdzie niema dowodu, że rzecz była wiadoma.
48. Nikt się z bogać nie powinien z cudzą krzywdą, lub szkodą.
49. Gdzie idzie o karę, tam prawo łaskawie tłumaczyć trzeba.
50. Co raz było ważne w obliczu prawa, to z upływem czasu, lub zmianą okoliczności nie przestaje być ważnym.

51. Rzecz raz Bogu poświęcona, nie ma być na użytek świecki obrócona.
52. Nie można się tłumaczyć przeszkodą, której prawo nie przyznaje.
53. Jeśli komu godzi się więcej, to ma się rozumieć że i mniej się godzi.
54. Kto pierwszy, tego i prawo lepsze.
55. Kto ponosi ciężary, powinien zbierać przywiązane do nich korzyści.
56. Gdzie kilka osób ma wspólny interes, tam u sądu stanowisko przeczącego jest lepsze.
57. Warunki kontraktu tłumaczyć trzeba przeciw temu, który je mógł wyraźniej opisać.
58. Kto przysiągł popełnić zbrodnią, nie jest obowiązany dotrzymać przysięgi.
59. Ze złą wiarą ten działa, kto dobija się o to, przez co obowiązek restytucji zaciąga.
60. Nie przegrywa ten sprawy, kto dla słusznej przyczyny na termin wypieszyć nie mógł.
61. Co podług prawa jest na czyją korzyść, to na jego szkodę obrócone być nie ma.
62. Za radę nikt nie odpowiada, byle ona nie była podstępna.
63. Kto w sprawie jeden jaki punkt przeciwnika wyłącza, lub zbija; to nie dowodzi że mu zresztą we wszystkiém inném słusność przyznaje.
64. Co się dzieje w brew prawa, to za niebyłe uważane być powinno.
65. Gdzie prawa są równe i wina jednaka, tam sprawa posiadacza jest lepsza.
66. Gdy kto bez winy własnej nie jest w mocy dopełnić

- włożonego warunku; warunek ten się uważa jak gdyby był dopełniony.
67. Co się komu nie godzi, tego nie tylko sam przez się, ale i przez drugiego czynić nie może.
68. Kto co może działać sam przez się, może to działać i przez pełnomocnika.
69. Gdy kto co niegodziwego obiecał, dobrze uczyni gdy nie dotrzyma słowa.
70. Gdy jedno z dwojga ma być zrobione, dłużnik ma prawo wyboru i dosyć żeby jednego dopełnić.
71. Kto może sprawę wytaczać, ten może i prawne wyłączenia (excepce) czynić.
72. Kto działa przez innego, tak się uważa jak gdyby działał sam przez się.
73. Akt być cofnięty nie powinien, chociażby później taka zaszła okoliczność, przy której by on zrobiony być nie mógł.
74. Łaska wyświadczona jednemu, nie może dla drugich za prawo służyć.
75. Kto danego komu słowa nie dotrzymuje, próżno się domaga żeby mu go i tamten dotrzymał.
76. Przewinień pojedynczej osoby na karb kościoła liczyć nie można.
77. Sam rozum dyktuje, że kto po kim urząd otrzymał, ten przyjął wszystkie obowiązki urzędu.
78. Nie może służyć za ogólne prawo, co kiedyś z konieczności dozwolone być mogło.
79. Więcej prawa niżeli kto ma sam, na drugiego przełać nie może.
80. Rzecz oczywista że w całości część się zamyka.

81. W ogólném pozwoleniu nie zawiera się to, co według wszelkiego podobieństwa, w szczególności byłoby odmówione.
82. Kto przeciw prawu handel prowadzi, nie przypuszcza się żeby w nim była dobra wiara.
83. Dobra wiara nie pozwala, powtórnie dopominać się tego, co raz uiszczone zostało.
84. Co komu zabronione jedną drogą, do tego i drugą dopuszczać go nie należy.
85. Źródło prawnej mocy kontraktu, leży w umowie.
86. Kto z własnej winy szkodę ponosi, niech ją nie innym, ale samemu sobie przypisze.
87. Na kogo spadła infamii plama, temu zamknięta do godności brama.
88. Narusza ten prawo, kto przeciw jego myśli działa, choć się pod jego słowa podszywa.

DE
REGULIS
JURIS CANONICI
LIBER UNICUS,

AUCTORE

FRANCISCO ANTONIO FOEBO

SOCIETATIS JESU.

OPUS POSTHUMUM

NEAPOLI 1845.

EX TYPOGRAPHIA SIMONIANA

*Si vende nel Gabinetto Letterario largo
Trinità Maggiore n. 6, 7 e 8.*

Przypisy:

- (1) Por. 1) Biskup Wileński Adam Stanisław Krasieński, Św. Teologii Doktor, [Prawo kanoniczne krótko zebrane. O występkach i karach kościelnych.](#)
- 2) P. Franciscus Antonius Foebeo SI, [De Regulis Juris Canonici Liber Unicus. Regulae Juris in Sexto Decretalium.](#)

- 3) Ks. Dr Ignacy Grabowski, a) [Prawo kanoniczne według nowego kodeksu.](#) b) [O występkach przeciw wierze i jedności kościelnej.](#)
- 4) Kodeks Prawa Kanonicznego. Papież Pius IV, [Wyznanie wiary katolickiej \(Professio Catholicae Fidei\).](#)
- 5) Św. Pius X, Papież, a) [Encyklika Pascendi dominici gregis o zasadach modernistów.](#) b) [Przysięga antymodernistyczna.](#)
- 6) Ks. Nicolas Pauwels, [Teologia praktyczna o Wierze i o Składzie Wiary. Czy heretycy są w Kościele? \(Theologiae practicae de Fide et Symbolo. An haeretici sint in Ecclesia?\).](#)
- 7) Ks. Jan Nepomucen Opieliński, a) [Apostaci, heretycy i schizmatycy a inni grzesznicy.](#) b) [Ekskomunika na schizmatyków.](#) c) [Co to jest ekskomunika?](#)
- 8) Ks. Adam Kopyciński, [Bezwyznaniowy.](#)
- 9) Ks. Jules Didiot, [Herezja.](#)
- 10) Ks. Adolf Tanquerey, [O herezji.](#)
- 11) Ks. Henryk Maria Pezzani, [Kodeks Świętego Katolickiego Kościoła Rzymskiego. Kanon 26. Zakazany jest wybór na Papieża tego, kto odstąpił od wiary katolickiej, heretyka lub schizmatyka; jeśli ktoś taki zostanie wybrany, wybór jest nieważny.](#)
- 12) Ks. Maciej Sieniatycki, a) [Apologetyka czyli dogmatyka fundamentalna.](#) b) [Zarys dogmatyki katolickiej.](#)
- 13) Kardynał Gousset, Arcybiskup w Reims, [Teologia moralna dla użytku plebanów i spowiedników.](#)
- 14) Ks. Franciszek Bączkowiec CM, a) [Przepisy Kościoła odnoszące się do współżycia katolików z heretykami.](#) b) [Posty obowiązujące.](#)
- 15) Ks. Władysław Szczepański SI, [Nowy Indeks ksiąg zakazanych oraz jego uzasadnienie, dzieje i nowe prawo.](#)
- 17) Piotr kardynał Gasparri, [Katechizm katolicki \(Catechismus catholicus\).](#)
- 18) Ks. Julian Bukowski, Świętej Teologii Doktor, [O naturze inkwizycji i o prawnym tejże instytucji w Kościele i państwie ustanowieniu.](#)
- 19) Kongregacja Św. Inkwizycji, [Wyznanie Wiary dla heretyków przechodzących na łono Kościoła katolickiego.](#)
- 20) Biskup Wileński Wacław Żyliński, [O jedności katolickiego Kościoła Chrystusowego.](#)
(Przyp. red. *Ultra montes*).

C O R P V S
Catholic church. Corpus juris canonici
IVRIS CANONICI
EDITVM IVSSV
GREGORII XIII. PONT. MAX.
ET NOTIS ILLUSTRATVM.

COMPLECTENS {
Decretum Gratiani,
Decretalium Gregorij Papæ IX. lib. V.
Sexti Decretalium Bonifacij Papæ VIII. lib. V.
Clementinarum lib. V.
Extravagantes Ioannis Papæ XXII.
Extravagantium Communium lib. V.

ADIECTA AD CALCEM OPERIS:

Loci communes in vniuersum Ius Canonicum,
REGVLÆ CANCELLARIÆ APOSTOLICÆ
EDITÆ A S. D. N.

INNOCENTIO PP. X.

Quid prætereà in hac Editione præstitum sit, Epistola ad Lectorem declarabit.

ANTVERPIÆ,
Apud IOANNEM & IACOBVM MEVRSIOS.
ANNO M. DC. XLVIII.

([HTM](#))

© *Ultra montes* (www.ultramontes.pl)

Cracovia MMXXIV, Kraków 2024